

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות
Disability Rights Clinic

סיכום פעילות הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות

בשנת הלימודים תשע"ו

בשנת תשע"ו המשיכה הקליניקה לפעול בהתאם למטרה שלשמה נוסדה לפני 13 שנים – קידום זכויותיהם של אנשים עם כל סוגי המוגבלויות, בהתאם לרוחו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח – 1998 (להלן: "חוק השוויון"). בפעילותה, ממשיכה הקליניקה להתפתח ולהתחדש, על מנת לספק מענה לאתגרים החדשים המוצבים בפני אנשים עם מוגבלויות.

כשרות משפטית וחלופות לאפטרופסות

בהמשך לפעילות שהחלה בשנה שעברה, גם השנה עסקה הקליניקה באופן אינטנסיבי בנושא הכשרות המשפטית, החופש והאוטונומיה של אנשים עם מוגבלויות, וחלופות למוסד האפטרופסות. מדובר במוסד אשר בשנים האחרונות מתגברת ברחבי העולם הביקורת לגביו, ומתגבשת הבנה כי שלילת הכשרות המשפטית, הכרוכה במוסד זה, פוגעת בזכויות אדם בסיסיות – לכבוד, לאוטונומיה, לחירות ולקניין, ודוחקת אנשים עם מוגבלויות – ובעיקר מוגבלויות שכליות-התפתחותיות, נפשיות, וכן אוטיזם - לשולי החברה.

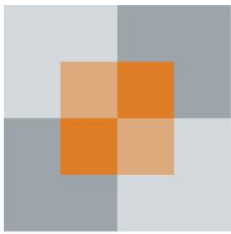
בשנה החולפת התרחשו בתחום זה בישראל שינויים חקיקתיים ופסיקטיים מרחיקי לכת. במרץ 2016 עבר בכנסת תיקון מקיף לחוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות (תיקון מס' 19) התשע"ה – 2014, אשר מעגן חלק ניכר מהתפיסות המתקדמות בתחום. גם בתי המשפט, אשר לפתחם מגיעות סוגיות מורכבות של כשרות משפטית, מתחילים לגלות מודעות לתפיסות החדשניות בתחום, ואף מסייעים בפיתוחן, בתרגומן, ובהוצאתן מהכוח אל הפועל.

היה זה אך טבעי עבור הקליניקה להמשיך ולקחת חלק פעיל בקידום התחום. במסגרת זו, בעקבות כנס מוצלח שנערך בשנה"ל תשע"ה, ערכה הקליניקה כנס שני במספר - כנס רב-תחומי, בשיתוף הקליניקה לזכויות זקנים וניצולי שואה (עו"ד קרן צפריד), האפטרופוס הכללי והכונס הרשמי (פרופ' דוד האן, עו"ד תמי סלע, עו"ד ועו"ס רחל אוחנה, עו"ד הדס ברוך), והאגף לסיוע משפטי (ד"ר עו"ד מיטל סגל-רייד). בכנס, אשר נערך בהשתתפות שרת המשפטים, מנכ"לית משרד המשפטים, ויו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט, חברו יחד אנשי אקדמיה, שופטים, עובדים סוציאליים, עורכי דין מהסקטור הפרטי וממשרדי הממשלה השונים, ארגוני החברה האזרחית, בני משפחה, וכמובן – אנשים הנתונים, או שהיו נתונים תחת אפטרופסות. בכנס נכחו למעלה מ-300 אנשים.

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

מען למכתבים: הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות - הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900, ישראל
Postal Address: Disability Rights Clinic - Faculty of Law, Bar-Ilan University, Ramat Gan 52900, Israel
http://law-clinics.biu.ac.il • disability.rights@biu.ac.il • Tel :972+ 3 531 8373 :טל • Fax :972+ 3 5318892 :פקס

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות
Disability Rights Clinic

הכנס התמקד בשני נושאים מרכזיים – האחד, ייפוי כוח מתמשך, והשני, יכולת ההקשבה של הגורמים המשפטיים והסוציאליים לקולו הייחודי של האדם אשר כשרותו המשפטית נמצאת תחת בחינה. בכל אחד משני הנושאים שמענו הרצאות מרתקות של שופטים, עובדים סוציאליים, עורכי דין, בני משפחה, והאנשים עצמם. במסגרת הכנס גם הוצג, לראשונה, סרט שנערך במיוחד על ידי עמותת "אלין בית נועם" ובו שיח חניכים בנוגע לכשרות משפטית ואפורופסות.

עוד בנושא הכשרות המשפטית, המשיכה הקליניקה לייעץ באופן שוטף לפרוייקט "נט.חבר" של עמותת "אלין בית נועם", מיזם בתחום הנגישות של אנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית לרשתות החברתיות באינטרנט, המאתגר מכיוונים חדשים את מושג הכשרות המשפטית וגבולותיו. במסגרת זו שואפת הקליניקה לאפשר לחברי הפרוייקט אוטונומיה מקסימלית וקבלת החלטות אישית בנוגע לפעילותם ברשת.

בנוסף, העבירה הקליניקה במהלך השנה הרצאות בנושא אפורופסות וכשרות משפטית, להורים לילדים בגירים עם מוגבלות (בשיתוף ארגון "קשר"), לעוזרים משפטיים של שופטי משפחה (אשר אורגן על ידי שופטת בית המשפט לענייני משפחה, **תמר סנונית-פורר**), ולצוותים הטיפולים-מקצועיים של לשכת הפסיכיאטר המחוזי בתל אביב והמרפאה הפסיכיאטרית בתל השומר.

על מנת לסייע בהטמעת ויישום החקיקה החדשה בבתי המשפט, מסייעת הקליניקה לאנשים עם מוגבלויות נפשיות ושכליות לממש את כשרותם המשפטית. במסגרת זו, מייצגת הקליניקה באופן שוטף לאנשים עם מוגבלות ולבני משפחתם בתחום זה. בנוסף, מייצגת הקליניקה בחור צעיר עם אוטיזם, אשר אביו הוכרז כאפורופוס שלו לפני כ-10 שנים. בהתאם לרצונו, הקליניקה מבקשת ליישם לגביו את אחד החידושים שמציע החוק – מינוי תומך בקבלת החלטות, במקום אפורופוס, תוך גיבוש תכנית בשיתוף עם הגורמים הטיפולים ואנשי המקצוע המסייעים לו במסגרת המגורים.

זכויות משפחה של אנשים עם מוגבלויות

במהלך שנת תשע"ו המשכנו לפתח את פרויקט חיי המשפחה וההורות, המתקיים בקליניקה זו השנה השלישית. במסגרת זו פעלה הקליניקה הן במישור הפרטני והן במישור המדיני.

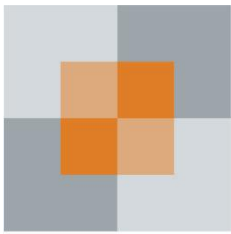
מרכז חזו"ן

הקליניקה חברה בוועדה הציבורית של מרכז חזו"ן שהוקם על ידי מכון פוירשטיין וקרן משפחת רודרמן, למחקר ולקידום חיי המשפחה של אנשים עם מוגבלויות במגוון תחומים – המשפטי, האתי, ההלכתי, והסוציאלי, ומשתתפת בכתיבת ספר רב תחומי בנושא זה.

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

מען למכתבים: הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות - הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900, ישראל
Postal Address: Disability Rights Clinic - Faculty of Law, Bar-Ilan University, Ramat Gan 52900, Israel
http://law-clinics.biu.ac.il • disability.rights@biu.ac.il • Tel :972+ 3 531 8373 :טל • Fax :972+ 3 5318892 :פקס

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות
Disability Rights Clinic

דו"ח צללים לאמנה הבינלאומית בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות

הקליניקה מרכזת את כתיבת הפרק העוסק בחיי משפחה של אנשים עם מוגבלויות במסגרת "דו"ח צללים" אשר יוגש לאו"ם על ידי פורום ארגוני החברה האזרחית למען קידום ערכיה של האמנה הבינלאומית בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות.

ייצוג הורים עם מוגבלויות

במישור הפרטני, ליוותה הקליניקה זוג הורים עם מוגבלות שכלית ונפשית, מול רשויות הרווחה בעירם, וזאת על מנת לסייע להם לממש את יכולותיהם ורצונותיהם בנוגע לגידולו של בנם הפעוט. בתיק זה פעלה הקליניקה תוך שיתוף פעולה עם היחידה האמונה על ייצוג הורים באגף לסיוע משפטי במשרד המשפטים, בראשותה של עו"ד **שני שדה**.

עוד במישור הפרטני, ייצגה הקליניקה אשה עם אוטיזם בפני בית המשפט לנוער, בתביעה של רשויות הרווחה להכיר בביתה כ"קטינה נזקקת" ולקבוע את דרכי הטיפול בה. במסגרת תיק זה, ובשיתוף המחלקה הקהילתית של ארגון "בזכות", בראשותה של גב' **נעמה לרנר**, קידמה הקליניקה "סל סיוע אישי" אשר הותאם פרטנית לאם, למוגבלותה ולאורח חייה, באופן שיאפשר לה לגדל את ביתה תוך שמירה על ביטחון ועצמאות מירבית, וכן קשר מיטיב עם רשויות הרווחה. בעקבות הגשת התוכנית, קבע בית המשפט כי הבת לא תוגדר כ"קטינה נזקקת", וכי האם תמשיך ליישם את התוכנית שהיתה שותפה לקביעתה, ואשר מותאמת לה אישית.

אנשים עם מוגבלויות מרובות

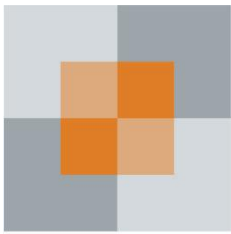
אנשים וילדים רבים בישראל הינם אנשים עם מוגבלויות מרובות (קו-מורבידיות), כגון אנשים עם מוגבלות פיזית ושכלית או אנשים עם מוגבלות שכלית ואוטיזם. החקיקה והתקינה הקיימות אינן נותנות מענה מלא והולם לאנשים אלה, אשר מוצאים את עצמם פעמים רבות נאלצים "לבחור" במוגבלות אחת מבין השתיים על מנת לקבל את השירותים המגיעים להם.

במסגרת זו ייצגה הקליניקה בבג"צ בחורה צעירה עם מוגבלות שכלית ואוטיזם, אשר בשל שיוכה לאגף למוגבלות שכלית-התפתחותית במשרד הרווחה, לא יכלה לקבל את כל השירותים להם היא זקוקה כאשה עם אוטיזם, כמו גם להשמה במקום מגורים ההולם את צרכיה כאישה עם אוטיזם. בעקבות ההליך המשפטי, שינתה המדינה את עמדתה והחלטתה הראשונה, וסוגיית ההשמה הסתיימה על ידי מציאת פתרון אשר הולם את צרכיה כאשה עם מוגבלות מרובה. לא פחות חשוב מכך, בעקבות ניהולו של התיק שינה משרד הרווחה את הנוהל ביחס לאנשים אשר אובחנו עם מוגבלות כפולה ושהים במסגרות חוץ ביתיות וקבע כי סל השירותים שניתן כיום יורחב באמצעות תוספת כוח אדם טיפולי, כך

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

מען למכתבים: הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות - הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900, ישראל
Postal Address: Disability Rights Clinic - Faculty of Law, Bar-Ilan University, Ramat Gan 52900, Israel
http://law-clinics.biu.ac.il • disability.rights@biu.ac.il • Tel :972+ 3 531 8373 :טל • Fax :972+ 3 5318892 :פקס

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות
Disability Rights Clinic

שיחס המטפל מטופל יהיה 1:5 (במקום 1:10). כן אושרה הרחבה של תשומות פרא-רפואיות נוספות המיועדות לטיפול בבעיות תקשורת וויסות חושי בהיקף של רבע משרה נוספת על הטיפול אשר ניתן עד כה.

בנוסף, בתחום זה, הגישה השנה הקליניקה נייר עמדה למשרד הרווחה והשירותים החברתיים, ובו תמכה ביוזמת המשרד להקים מנהלת אשר תאחד את השירותים הניתנים לאנשים עם מוגבלויות שונות. הקליניקה פירטה את ניסיונה בנושא, ואת הקשיים הרבים מהם סובלים אנשים עם ריבוי מוגבלויות, כפי שפורט לעיל, אשר פעמים רבות "נופלים בין הכסאות" ואינם זוכים לשירותים המגיעים להם.

פרוייקט מיצוי זכויות בתחום הביטוח הלאומי, הביטוח הפרטי, והבריאות – בשיתוף משרד עו"ד ילינק ושות'

אחד הקשיים המהותיים העומדים בפני אנשים עם מוגבלויות הינו מיצוי זכויותיהם מול הרשויות השונות, ובעיקר מול חברות הביטוח הפרטיות. מתוך הבנה של חשיבות ההיבט הכלכלי לרווחתם ובריאותם של אנשים עם מוגבלויות, במהלך שנה"ל תשע"ו חברה הקליניקה למשרד עורכי הדין ילינק ושות' בפרייקט ייחודי של מיצוי זכויות בתחום הביטוח הלאומי, הביטוח הפרטי, והבריאות. במסגרת הפרוייקט העניקה הקליניקה, בשיתוף עם המשרד (באמצעות עו"ד אליעד מרקוביץ'), ייעוץ פרטני ומקיף לאנשים אשר נתקלו בבעיות ובחסמים למיצוי זכויותיהם מול גופים אלה.

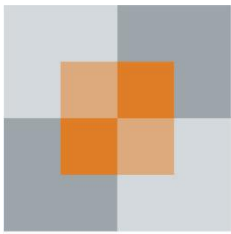
במסגרת זו ניתן ייעוץ, בין השאר, לאדם אשר חלה בסכיזופרניה ובשל קשיים ברצף המצאת מסמכים רפואיים, הפסיקה חברת הביטוח הפרטית לשלם עבורו את פנסיית הנכות; לאם לילד עם לקות ראייה לצורך מיצוי זכותו לגמלת ילד נכה; לאם לשני ילדים עם אוטיזם אשר בקשתה להעסקת עובד זר סורבה; לאם לילדה אשר הביטוח הסיעודי לא הסכים להכיר בחבותו כלפיה; לאדם עם גידול מוחי אשר היה זקוק לסיוע במיצוי מגוון רחב של זכויות – פנסיית נכות, אובדן כושר עבודה, וביטוח לאומי; לאם לילדה עם מוגבלות שנפטרה, אשר נתבעה בנוגע להחזר כספים על ידי המוסד לביטוח לאומי; לאשה עם טרשת נפוצה אשר נמצאת במצב סיעודי, אשר לא הוכר על ידי חברת הביטוח, ולאחרים. הייעוץ שניתן בקליניקה, והסיוע במילוי המסמכים, איפשר לפונים להמשיך ולפעול מול הרשויות מתוך ידע ובטחון.

בנוסף, הקליניקה ממשיכה לייצג פונים בתיקים למיצוי זכויותיהם מול המוסד לביטוח לאומי. במסגרת זו מייצגת הקליניקה ילדים ובוגרים אשר אינם מקבלים את מלוא הקצבה המגיעה להם (ובין השאר - גמלת ילד נכה, קצבת נכות, וקצבת שירותים מיוחדים). במסגרת זו ניהלה הקליניקה בהצלחה

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

מען למכתבים: הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות - הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900, ישראל
Postal Address: Disability Rights Clinic - Faculty of Law, Bar-Ilan University, Ramat Gan 52900, Israel
http://law-clinics.biu.ac.il • disability.rights@biu.ac.il • Tel :972+ 3 531 8373 :טל • Fax :972+ 3 5318892 :פקס

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות
Disability Rights Clinic

את ערעורה של אשה עם מחלה נוירולוגית קשה, לאחר שבקשתה להעלאת שיעור קצבת השירותים המיוחדים לה היא נזקקת, נדחתה.

בנוסף, בתחום זה, חברה הקליניקה לקואליציה לקידום זכויותיהם של ילדים עם מוגבלויות, המרוכזת על ידי עו"ד **ולרי זילכה** בית איזי שפירא. במסגרת פעילותה בקואליציה מלווה הקליניקה את המגעים והפגישות עם רופאי המוסד לביטוח לאומי בעיצוב מחדש של זכאותם של ילדים עם תסמונות נדירות, המטילות עומס טיפולי כבד, אשר פעמים רבות אינם מקבלים את הגמלה המגיעה להם, בשל פרשנות מצמצמת מדי של רכיבי הזכאות – היינו, נדירות התסמונות והגדרת המונח "עומס טיפולי כבד". הקליניקה הגישה לקואליציה חוות דעת משפטית אשר על בסיסה יתקדמו המגעים מול המוסד.

עוד בתחום זה, במהלך עבודתה נתקלה הקליניקה בבעיה מהותית של אנשים עם מוגבלויות החיים בקיבוצים, אשר בשל אופן הדיווח הכללי של הקיבוץ למוסד לביטוח לאומי ובשונה מאנשים עם מוגבלויות שאינם חיים במסגרת קיבוצית, אינם יכולים לממש את מלוא פוטנציאל התעסוקה שלהם, ונאלצים לעבוד מספר מועט של שעות בכל יום, על אף שהם רוצים ומסוגלים לעבוד ולהרוויח יותר, וזאת על מנת שלא לאבד את זכאותם לקצבת נכות. בעקבות גילוי זה פנתה הקליניקה אל המוסד לביטוח לאומי והיא נמצאת עימו במגעים לתיקון העוול.

אפליה בקיבוץ בשל מוגבלות

הקליניקה מייצגת את א', אדם עם מגבלה נפשית, אשר נולד בקיבוץ ומבקש להיות חבר בו. סירובו של הקיבוץ לקבל את א' לחברות נעוץ בעובדת היותו אדם עם מוגבלות. הקליניקה סבורה, כי למרות שלפי החוק ההחלטה על קבלת חברים נתונה לשיקול דעתו של הקיבוץ, בעת הזו, ונוכח הוראותיו של חוק השוויון ושל האמנה הבינלאומית בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות, אשר אושררה על ידי מדינת ישראל, אין עוד מקום בישראל להחלטות כגון זו. הקליניקה ייצגה את א' מול הקיבוץ בדיון אשר התקיים בעניינו בפני סגנית רשם האגודות השיתופיות בבקשה להכיר בא' כחבר הקיבוץ. אנו ממתינים להחלטת סגנית רשם האגודות השיתופיות בעניין.

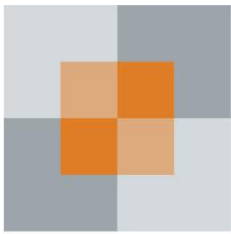
השכלה גבוהה

בשנה זו פעלה הקליניקה בשיתוף פעולה עם הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות באוניברסיטה העברית (עו"ד **דנה גינוסר** ועו"ד **הדס הולצשטיין – תמיר**), על מנת למצות את זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות שכליות-התפתחותיות בתחום ההשכלה הגבוהה. לאחר לימוד מעמיק של הנושא, ובשיתוף פרוייקט "עוצמות" של בית הספר לחינוך באוניברסיטת בר אילן, בראשותה של פרופ' **חפציבה ליפשיץ-והב**, ניסחו הקליניקות מכתב נלווה לבקשה לקצבת שיקום לצורך מימון לימודים אקדמיים, הניתנת לאנשים עם מוגבלויות על ידי המוסד לביטוח לאומי, על מנת לקדם את זכויות

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

מען למכתבים: הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות - הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900, ישראל
Postal Address: Disability Rights Clinic - Faculty of Law, Bar-Ilan University, Ramat Gan 52900, Israel
http://law-clinics.biu.ac.il • disability.rights@biu.ac.il • Tel :972+ 3 531 8373 :טל • Fax :972+ 3 5318892 :פקס

מעור הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות
Disability Rights Clinic

התעסוקה שלהם. במכתב הדגישו הקליניקות את חשיבות ההשכלה הגבוהה גם עבור אנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית, אשר הדעה הרווחת לגביהם היא כי אינם יכולים להיתרם על ידי השכלה אקדמית. מכתב זה ישמש את הסטודנטים בפנייתם לקבלת קצבת שיקום.

מענה לפניית ויעוץ שוטף

במהלך כל השנים ממשיכה הקליניקה לחלוק את הידע שלה ולתת ייעוץ משפטי ראשוני באמצעות מענה לפניית הציבור, הן בטלפון, הן באמצעות תיבת הדוא"ל של הקליניקה, והן באמצעות הפורום המשפטי של ארגון "קשר". במסגרת זו ניתן ייעוץ לכ-40 פניות בחודש במגוון רחב של נושאים, וביניהם – גמלאות הביטוח הלאומי, דיור, כשרות משפטית, זכויות בריאות, חינוך, תעסוקה ועוד.

משפט טיפולי בקליניקה

תורת המשפט הטיפולי (Therapeutic Jurisprudence) אשר פותח בשנות התשעים, מבקשת להסב את תשומת הלב להשפעתו של המשפט על רווחתם הרגשית של הבאים עמו במגע, לזהות צמתים בהם יכולה להתרחש השפעה חיובית של המשפט, ולמצותם ככל הניתן. מזה כמה שנים, ובשיתוף פעולה פורה עם הפסיכיאטר ד"ר **מוטי מרק**, חרטה הקליניקה על דגלה ליישם את עקרונות המשפט הטיפולי בתיקים הרלוונטיים, ובכלל זה – בתיקי אפטרופסות, הורות וביטוח לאומי. לשם כך משתפת הקליניקה פעולה בתיקים אלה עם אנשי מקצוע מתחום הטיפול – פסיכיאטרים, פסיכולוגים ועובדים סוציאליים. השנה ראויה במיוחד לציון תרומתה של עו"ס **שיר פרקש** ממערך הקליניקות, אשר שיתפה עמנו פעולה וליוותה את לקוחות הקליניקה, לצד הטיפול המשפטי.

הרצאות, כנסים, והפצת ידע

הקליניקה עוסקת בהרצאות לקהלים שונים, על מנת לחלוק את השקפת עולמה ולעודד את קידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות בחברה. במסגרת זו, הרצתה הקליניקה בכנס "משפט וחברה" שהתקיים באוניברסיטה העברית, במרכז לחיים עצמאיים, בארגון "קשר", בקורס פוסקים רפואיים של המוסד לביטוח לאומי, במכון להשתלמות עוזרים משפטיים של שופטים (עוזמ"ת), בהשתלמות לסניגורים ציבוריים, בכנס "טיפול במשפט" במכללה למינהל, בכנס השנתי של קהילת בריאות ורפואה באגודה הסוציולוגית הישראלית, בכנס "לימודי מוגבלות והחברה בישראל" באוניברסיטת תל אביב, בחוג לשיקום בבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בר אילן ובחוג למגדר באוניברסיטת בר אילן, ובחוג למשפטים במרכז הבינתחומי בהרצליה.

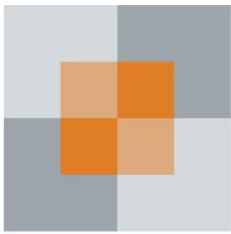
בנוסף, במסגרת פרויקט המשותף לארגון "בזכות" ולקליניקה, צולמו בקליניקה שיעורים העוסקים בזכויות של אנשים עם מוגבלויות – הזכות לדיור בקהילה (גב' **נעמה לרנר**), הזכות לתמיכה בקבלת

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

מען למכתבים: הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות - הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900, ישראל
Postal Address: Disability Rights Clinic - Faculty of Law, Bar-Ilan University, Ramat Gan 52900, Israel
http://law-clinics.biu.ac.il • disability.rights@biu.ac.il • Tel :972+ 3 531 8373 :טל • Fax :972+ 3 5318892 :פקס

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות
Disability Rights Clinic

החלטות כחלופה לאפטרופסות (עו"ד יותם טולוב), והזכות להורות (עו"ד רוני רוטלר), והם יופצו באמצעות אתר youtube לצורך הרחבת ההשכלה בנושאים אלה בקרב הציבור הרחב.

סיורים ושיעורים מיוחדים

הקליניקה השתתפה בסיור ייחודי המתנהל ב"אלין - בית נועם", עמותה המשלבת עבודה מעשית עם אנשים עם מוגבלויות פיזיות ושכליות, עם מחקר אקדמי בתחום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות. במסגרת הסיור שוחחו הסטודנטים עם חניכי העמותה ועמדו מקרוב על מגוון אפשרויות ההנגשה השפתית והקוגניטיבית. בנוסף לכך ערכה הקליניקה שיעור משותף עם "האוניברסיטה המשולבת" הפועלת בקמפוס ובה לומדים סטודנטים עם מוגבלויות קוגניטיביות, בהנחייתו של ד"ר בני הוזמי מבית איזי שפירא. כבכל שנה, גם השנה השתתפו הסטודנטים בקליניקה ב"יום זכויות האדם" השנתי בכנסת, וצפו בדיונים אשר התקיימו בועדות השונות, בנוגע לזכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות.

פעילות משרד גרוס, קלינהנדלר, חודק, הלוי, גרינברג ושות'

מזה כעשור משתפת הקליניקה פעולה עם המשרד, באמצעות העברת מספר תיקים כל שנה לטיפול המשרד פרו-בונו. השנה טיפל המשרד בעניינו של ילד אשר העירייה בה הוא מתגורר סירבה לשלבו בצהרון, בעניין נגישות לבריכת שחיה בבניין מגורים, ובעניין זכויותיהם של ילדים-אחים עם מוגבלות לקבל קצבת נכות באופן רטרואקטיבי, בשל טעות שחלה במוסד לביטוח לאומי.

דו"ח זה הינו הזדמנות מצויינת עבורנו להודות ולהוקיר את פעילותו של המשרד – לשותף המנהל אמיר הלוי, אשר כיבד אותנו בהרצאתו בכנס הכשרות המשפטית והאפטרופסות, ולעורכי הדין הילה אוחיון גליקסמן, גל דולב, שי ינובסקי ואורי כיטוב. עוד נודה מקרב לב לשותפי המשרד – הדר סטון, איתן גרינברג וג'ין קלינהנדלר, על תמיכתם רבת השנים ועל השותפות שנוצרה בינם לבין הקליניקה, ההולכת ומתהדקת, ואשר איננה מובנת מאליה כלל וכלל.

תודות

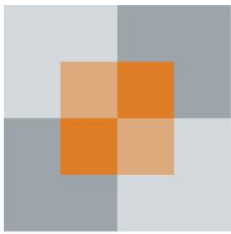
לקרן משפחת רודרמן על תרומתה הנדיבה אשר במסגרתה תשתף הקליניקה פעולה עם רשת השילוב של הקרן, להעלאת המודעות לשילובם של צעירים עם מוגבלויות בחברה בישראל (במסגרת פרויקט "לינק20"), ובעיקר לתחום המנהיגות של אנשים עם מוגבלויות, וזאת במהלך שנה"ל תשע"ז.

למשרד עורכי הדין ילינק ושות' אשר לקח על עצמו לתמוך בפעילות הקליניקה בשנה"ל תשע"ו, ולהמשיך בתמיכה בשנת תשע"ז – הן באמצעות תרומה נדיבה והן באמצעות ייעוץ משפטי פרו-בונו במסגרת הקליניקה, כפי שפורט לעיל.

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

מען למכתבים: הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות - הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900, ישראל
Postal Address: Disability Rights Clinic - Faculty of Law, Bar-Ilan University, Ramat Gan 52900, Israel
http://law-clinics.biu.ac.il • disability.rights@biu.ac.il • Tel :972+ 3 531 8373 :טל • Fax :972+ 3 5318892 :פקס

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות
Disability Rights Clinic

לתורם האנונימי, אשר תרומתו הנדיבה סייעה אף היא לפעילות הקליניקה בשנת תשע"ו, במהלכה הפקולטה למשפטים, בתמיכת אוניברסיטת בר אילן, השוותה את תמיכתה בקליניקה לתרומה זו (matching).

הקליניקה מודה מקרב לב לאנשי המקצוע אשר השתתפו בפעילות הקליניקה ובשיעורים העיוניים ואשר תרמו מהידע שלהם ומנסיונם לפרוייקטים השונים: **לאחיה קמארה**, נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הפורש), לפרופ' **ליאורה פינדלר** מבית הספר לעבודה סוציאלית, **לאיקי בר-חיים** וד"ר **פנינה שטינברג** מ"אלין – בית נועם", לעו"ד **נועה בן צבי**, עו"ד **נועה ביתן**, ועו"ד **שרונה מזרחי** מאקי"ם, לרון גיל מארגון אסי"י, לעו"ד **יותם טולוב** ולנעמה לרנר מארגון "בזכות", לתמי קרישפין ובוקי קמחי מארגון "קשר", ל**אילאיל לדר** מארגון "יתד", לד"ר **בני הוזמי** ממכון טראמפ - בית איזי שפירא והאוניברסיטה המשולבת, לעו"ס **מאיה גולדמן**, ול**ליאורה רופמן** מהמכון להנגשה קוגניטיבית.

הקליניקה מודה לפקולטה למשפטים, שמהווה עבורה בית חם ותומך, לדקאן פרופ' **שחר ליפשיץ**, לראש המנהל עו"ד **מרב גבעון**, למנהלות מערך הקליניקות ד"ר **שירי רגב-מסלם** ועו"ד **קרן צפירי**, לדוברת המערך **רות מרגולין**, ל**לימור בר שדה**, **עליזה בנין**, **אורנה בן חיים**, **אורי גולדשמידט** ו**אבשלום שטיינמץ**, ובמיוחד לרכזות המערך בשנה"ל תשע"ו – **ענבל רונאל**, **שיר זכריה**, חן דערי ושירן זריף.

בסיומו של סיכום זה, נבקש להודות לסטודנטים שלנו השנה, אשר טיפלו בתיקים במסירות רבה, ואפשרו לנו להשתתף בחדוות הלמידה שלהם: **אמיר אדרי**, **שרון אונר**, **טל אוסטר**, **נופר אמסלם**, **דנה אספיר**, **אתי ברזילאי**, **שלמה גהסי**, **נוי דהן**, **עדיאל דהן**, **הילה זילברשטיין**, **מתן אברהם חננאל**, **אביחי יהוסף**, **ארז מלסה**, **הילה מעודה**, **מיכל מן**, **קנדל מקסבאוור**, **יסמין ניידרמן**, **עינת סאלם**, **תמר רוזנגרט-פלד** ואדווה רז.

עו"ד איריס פינקלשטיין

עו"ד רוני רוטלר

מנהלות הקליניקה

פרופ' גדעון ספיר

מנחה אקדמי

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

מען למכתבים: הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות - הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900, ישראל
Postal Address: Disability Rights Clinic - Faculty of Law, Bar-Ilan University, Ramat Gan 52900, Israel
http://law-clinics.biu.ac.il • disability.rights@biu.ac.il • Tel :972+ 3 531 8373 : טל • Fax :972+ 3 5318892 : 0קפ